

EESTI RAHVUSKOMITEE ÜHENDRIIKIDES

PRESSITEADE

31.12.2020

NB! Avaldamiseks 2. jaanuaril 2021,

Henrik Visnapuu 131. sünniaastapäeval

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides (ERKÜ) otsustas oma täiskogu aastakoosolekul novembris taastada Henrik Visnapuu nimelise kirjandus- ja kultuuriauhinna.

Eesti ühe suurima isamaaluuletaja Henrik Visnapuu preemia asutati USAs 1952. aastal pärast Visnapuu surma, kuid see katkes korraldavate asjaosaliste lahkumise tõttu 2007.

Lühinimega ERKÜ Visnapuu auhinna laureaati kuulutatakse välja igal teisel aastal luuletaja sünniaastapäeval, 2. jaanuaril laureaadi silmapaistva teose, uurimuse või elutöö eest.

Auhinna pälvib eesti või võõrkeeltes ilmunud Eesti-aineline teos proosa, luule, memuaristika või Eesti-ainelise uurimuse vallas. Auhindamisele kuuluvad nii välismaal kui Eestis ilmunud teosed, kuid eelistatud on väliseesti ja/või välisriikides ilmunud Eesti või väliseesti aine teos (uurimus, sündmus), mis teeb Eesti kultuuri ja/või ajalugu maailmas tuntumaks.

Auhinna eesmärk on teha Eesti tuntumaks ja suuremaks kogu maailmas ja ühtlasi tutvustada Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides kultuurilist panust eesti keele ja kultuuri säilitamisel ja arendamisel välismaal, vt www.estosite.org

ERKÜ annab auhinda välja koos kahe Eesti partneriga, kelleks on Eesti Kirjanike Liit <http://www.ekl.ee> ja Luunja vallavalitsus (Henrik Visnapuu kodukoht Eestis) <https://luunja.ee/>

ERKÜ rahastab auhinda kuni 3000 USD ulatuses, auhinnaga kaasneb ka originaalne kunstiteos, mis tellitakse eesti kunstnikult.

Iga koostööpartner nimetab auhinna žüriisse ühe esindaja, kelleks 2021. aastal on: kirjandusteadlane, võrdleva kirjandusteaduse doktor Sirje Kiin (USA, Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides), luuletaja Jürgen Rooste (Eesti Kirjanike Liit) ning Luunja keskkooli direktor Toomas Liivamägi (Luunja vald). Vajadusel võib žürii konsulteerida eri valdkondade spetsialistide ja teiste kultuuriorganisatsioonidega.

Esimest korda kuulutame taastatud auhinnale kandideerimise välja 2. jaanuaril 2021, Henrik Visnapuu 131. sünniaastapäeval.

Kandidaatide esitamise tähtaeg on **1. aprill 2021**. Kandidate võivad esitada nii üksikisikud kui organisatsioonid Eestis, USAs kui ka teistes välisriikides.

Kontaktaadress kandidaatide esitamiseks on ERKÜ žüriiliikme meiliaadress, 2021. aastal on selleks sirjekiin@hotmail.com

Žürii valib esitatud kandidaatide seast välja kuni kuus auhinna nominenti 1. oktoobriks 2021. Esimest korda kuulutame taastatud auhinna välja 2. jaanuaril 2022.

Auhind antakse laureaadile kätte koos vastava tseremooniaga nii USAs (ja/või ka Eestis).

Auhinna ajalugu ning taust

Visnapuu nimelise kirjanduspreemia väljaandmise algatas Ülemaailmne Eesti Kirjanduse Selts pärast Henrik Visnapuu surma 1951 New Yorgis. Selleks loodi 21. oktoobril 1952 Henrik Visnapuu Fond. Esimene panus Rootsist oli Henrik Visnapuu mälestusaktuse sissetulek ja tema mälestusteraamatu „Päike ja jõgi” autoritasu. 1991. aastast haldas Henrik Visnapuu Fondi arhitekt Herk Visnapuu ja tema perekond. Fondi on hallanud muu hulgas veel Andres Visnapuu, Elmar Tampõld, Tõnu Parming ja Mardi Valgemäe.

Auhinna laureaate nimekirja 1952 – 2007 leiab wikipediast, auhinnatud olid kuni 1990. aastate alguseni ainult väliseesti kirjanikud alates August Mälgust, Marie Underist, Karl Ristikivist ja lõpetades Elin Toona ning Helga Nõuga. Ainsaks erandiks oli 1983.a. antud preemia kodumaal elanud Annus Rävalale (Helmut Tarand) „Vorkuta värsside“ eest. Arved Viirlaid, Arvo Mägi ja Bernard Kangro said Visnapuu preemia korduvalt, kuid pärast Eesti taasiseseisvumist ulatati auhinna au ka Kodu-Eestisse, näiteks 1993 sai selle luuletaja Hando Runnel ja 1997 ajaloolane Mart Laar Jakob Hurda monograafia jt raamatute eest.

ERKÜl on olemas USAs elava Henrik Visnapuu järglase Andres Visnapuu nõusolek Visnapuu nimelise auhinna taastamiseks.

Henrik Visnapuu sündis 2. jaanuaril 1890 Helme kihelkonnas ja suri 3. aprillil 1951 Long Islandis, New York`is. Henrik Visnapuu on üks eesti suurimaid isamaaluuletajaid, mälestusteoste autor ja viljakas kirjanduskriitik.

Visnapuu oli koos Marie Underiga kirjandusrühmituse Siuru mõjukaim luuletaja, see rühmitus moderniseeris eesti kirjanduskeele ja viis eesti kirjanduse esmakordselt ajaloos Euroopa ja maailmakirjanduse tasemele.

Visnapuu sündis Luunjas, õppis Visnapuu Reola vallakoolis ja Ropka ministeeriumikoolis. 1907 sooritas Narva Gümnaasiumi juures algkooliõpetaja kutseeksami ja asus tööle vallakooli õpetajana. 1913 õpetas ta Tartus tütarlaste gümnaasiumis eesti keelt ja kirjandust. Tartu ülikoolis õppis Visnapuu klassikalist filoloogiat. Oli Korp! Sakala liige. 1935-1944 töötas Eesti Vabariigi Riikliku Propaganda Talituses kultuurinõunikuna.

1944. aastal põgenes nõukogude okupatsiooni eest Saksamaale, 1949 emigreerus Ameerika Ühendriikidesse. Henrik Visnapuu suri 3. aprillil 1951 New Yorgis ootamatult südameataki tagajärjel 61-aastasena. 26. juunil 2018 maeti ta ümber Tallinna Metsakalmistule.

Henrik Visnapuu oli üks viljakamaid ja mitmekülgsemaid eesti kirjanikke, tema sulest on ilmunud üle 30 teose, enam kui 20 luulekogu, mälestusi, näidendeid, värssromaane, poeme, esseeraamatuid. Kõrge riigiametnikuna kujundas ja mõjutas oluliselt Eesti Vabariigi kultuuripoliitikat 1930. aastate teisel poolel, aga ka keerulistel okupatsiooniaastatel 1940-1944. Henrik Visnapuu peamine panus eesti kirjandusse on tema kirjandusklassikaks saanud armastusluule ja isamaaluule.

ERKÜ Visnapuu auhinna taastamise USA-Eesti ühistoimkonna liikmed on:

Marju Rink-Abel (ERKÜ), Mai-Liis Bartling (ERKÜ), Sirje Kiin (ERKÜ, Eesti Kirjanike Liit), Leelo Linask (ERKÜ), Maia Linask (ERKÜ), Terje Van Schaik (ERKÜ), Tiit Aleksejev (Eesti Kirjanike Liit), Jürgen Rooste (Eesti Kirjanike Liit) ja Toomas Liivamägi (Luunja vald).

Lähem info: Sirje Kiin sirjekiin@hotmail.com

USA mobiiltelefon + 1 605 270 1391

Jürgen Rooste armastatudpoeet@hotmail.com

Eesti mobiiltelefon + 372 55990675
